

Óvodától az érettségiig

25 éves a Nicola Tesla Szerb Oktatási Központ

Budapest szívében, a Rózsák terén, egy felújított, több mint százéves, patinás épületben működik a *Nikola Tesla Szerb Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium*. Az intézmény kétszázmillió forintos kormányzati támogatást kapott bővítésre. Két évvel ezelőtt Soltész Miklós államtitkár és Szutor Lászlóné, a Szerb Országos Önkormányzat elnöke írta alá az erről szóló megállapodást. Az intézmény fejlesztése nagyban hozzájárul a magyarországi szerb közösség megmaradásához. Az újabb óvodai termek kialakítása, a könyvtár létrehozása, az udvar és homlokzat felújítása, a diákotthon gépészeti felújítása az iskola fennállásának huszonötödik évfordulójára fejeződött be.

Az évforduló kiváló alkalmat adott az új közösségi terek ünnepélyes átadására, melyre november 16-án került sor. Az ünnepségen Soltész Miklós, a Miniszterelnökség egyházi, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkára, Mladen Šarčević szerb oktatási miniszter, Szutor Lászlóné, a Szerb Országos Önkormányzat elnöke, Pásztor István, a Vajdasági Magyar Szövetség elnöke, tartományi képviselő, Alexov Lyubomir, szerb nemzetiségi szószóló, szerb ortodox egyházi vezetők, valamint Lásztity Jovánka, az intézmény igazgatónője és pedagógusok, diákok vettek részt. A szerb és magyar himnusz eléneklése után nemzeti színű szalaggal átkötött cipőt s kalácsot helyeztek el az asztalon az intézmény egy-egy korosztályának képviselői. Az új közösségi terem egyházi felszentelése és megáldá-

Soltész Miklós államtitkár és Lásztity Jovánka, az intézmény vezetője

sa során megemlékeztek a szerb oktatás és kultúra védőszentjéről, *Szent Száva* első szerb érsekről is. A tanítványokból álló énekkar, néptáncsoport és a legkisebbek, az óvodások előadásukkal tanúsították, hogy anyanyelvüket, kulturális hagyományukat a pedagógusok munkájával nemcsak megőrzik, hanem szeretik, és magas színvonalon művelik is.

Soltész Miklós köszöntőjében hangsúlyozta, hogy a szerb kisebbség számíthat a magyar kormányra.

A Nikola Tesla szerb iskola-központ bővítésére fordított kétszáz millió forintos kormányzati támogatást a következő időszakban további 2,4 milliárdos követi majd, amit Lóréven, Battonyán és Szegeden a magyarországi szerb iskolarendszer fejlesztésére fordítanak. Felhívta az iskola diákjainak figyelmét arra, hogy rajtuk múlik, megőrzik-e és továbbadják-e azt a kultúrát, amit az iskolában is

A 25 éves, felújított iskola felszentelése

Jaksity Iván felvételei

A kórus előadása nagy sikert aratott

volabbról jelentkező diákok is tanulhattak itt az első osztálytól az érettségig. A szerb-horvát, majd horvát-szerb általános iskola és gimnázium 1992-ben, Jugoszlávia szétesése után különvált. A szerb iskola – nyolc általános iskolai, egy gimnáziumi nyelvi előkészítő és négy gimnáziumi osztállyal – 1993 szeptemberében kezdte meg működését, maradvá a Rózsák terén. Az egy évvel később indult óvodai csoporttal, iskola előkészítővel, majd az 1995-től működő önálló szerb diá-

megismerhettek. Mladen Šarčević szerb oktatási miniszter arról beszélt, hogy Szerbia miként igyekszik eleget tenni a kisebbségi jogok védelmének, és kijelentette: kormánya jó együttműködést ápol a Vajdasági Magyar Szövetséggel.

Lásztity Jovánka, az intézmény igazgatónője megköszönte a kormány támogatását, és kifejezte, mennyire fontosak az eddigi eredmények és a továbbhaladás. A fejlesztés keretében az óvodai férőhelyek száma most megkétszereződött, az épület több tere is megújult. Az intézmény az utóbbi öt-tíz évben egyébként is jelentős változásokon ment keresztül. 2013-ban a Szerb Országos Önkormányzat lett a fenntartója, s egy évvel később átvette a lórévi általános iskolát, majd az óvodát is. Jelenleg három óvoda, három általános iskola és egy nyilvános könyvtár tartozik hozzá. Az igazgatónőt személyes kapcsolat fűzi az iskolához. Itt tanított az édesanyja, majd ő is itt végzett. A belgrádi orvosi egyetem elvégzése után vendégtanárként – az orvosi munkájával párhuzamosan – biológiát oktatott, mígnem két hivatása közül a pedagógusit választotta.

A magyarországi szerb oktatás múltja a XVIII. századig nyúlik vissza és a XX. század küszöbén csúcsosodik ki. Egykor minden hazai szerb iskola a szerb ortodox egyházé, illetve a helyi egyházi közösségé volt. Az 1948-as államosításig szinte minden szerbek lakta településen létezett szerb oktatási intézmény, akkortól kezdve azonban csak *Pomázon* és *Battonyán* működhetett délszláv általános iskola. A háborút követően, még 1946-ban Pécsen délszláv tanítóképző indult, amely a következő évben Budapestre, az Abonyi utcába, majd 1950-ben a Rózsák terére költözött. Itt, ebben a nagy múltú épületben 1876-1952-ig Óvónőképző Intézet, Főiskola és annak gyakorló óvodája működött. 1954-ben a pomázi iskolát és kollégiumot, a pécsi Horvát Gimnáziumot is Budapestre költöztették, ami országos beiskolázású státusszal járt. Az általános és középiskolai oktatás mellett ekkor már működött a diákotthon is, így tá-

kotthonnal vált teljessé az ifjúság szerb anyanyelvű nevelésének, oktatásának lehetősége. Az épületben az irodákon, osztálytermeken kívül, tanulószoba, ebédlő, büfé, tornaterem, focipálya és könyvtár van, ami most újabb óvodai teremmel, udvarral és közösségi térrel bővült.

Az intézmény 2008-ban vette fel Nicola Tesla nevét. A névadó talán a legismertebb szerb az egész világon. Tesla 1856-ban a katonai határőrvidék kis településén, *Smiljanban*, ortodox szerb papi családban született. Tanult Grazban és Prágában is. Életének magyarországi vonatkozásai is vannak. Pomázon voltak rokonai, akiket magyarországi itt léte idején rendszeresen meglátogatott. 1881-ben költözött Budapestre. Az Egyesült Államokban az American Telephone Company cég főmérnöke lett, egyben *Puskás* Tivadar munkatársa is. *Szigeti* Antal barátjával a Városligetben sétálgatva lerajzolta a porba a váltóáramú motor működését, melynek elvén már öt éve dolgozott, s amit Amerikában készített el a gyakorlatban használható formában.

A jelenleg óvodát, általános iskolát, gimnáziumot és diákotthont is magába foglaló komplex intézmény fő profilja a szerb nyelv és kultúra ápolása, a hazai szerbség identitásának megőrzése. Az oktatás szerb nyelven, illetve kéttannyelvű osztályokban folyik. Szükség esetén nyelvi előkészítő osztály segíti a magyar vagy szerb nyelv tanulását. A környező országokból is sokan ülnek be az itteni iskolapadokba. A vajdaságiak közül például többen azért jönnek, hogy magyarul tanuljanak, a magyarországi egyes házasságokban született gyermekeket pedig szüleik a szerb nyelv elsajátítása érdekében íratják be. A határon túlról érkező diákoknak jó lehetőséget biztosít az, hogy innen külföldi ösztöndíjakra pályázhatnak. A Vajdaságból érkező magyar anyanyelvűeknek, magyar állampolgárként igen kedvező lehetőséget jelent, hogy ebben az intézményben érettségiznek. Az itt végzők az Eötvös Loránd Tudományegyetem szlavisztika szakán, vagy a Szegedi Egyetem Szláv

Filológiai Tanszékén tanulhatnak tovább. Akik szerb nemzetiségi óvodapedagógusi vagy tanítói oklevelet kívánnak szerezni, az ELTE Tanító- és Óvóképző Karán folytathatnak felsőfokú tanulmányokat.

Budapest mellett *Battonyáról, Deszkről, Hercegszántóról, Pécsről, Siklósról, Sümegről, Siófokról, Szegedről, Pomázról, Lórévről, Szigetcsépről, Százhalombattáról, Újszentiván* – különóra keretében, Hercegszántón a horvát oktatás mellett különórán tanulhatnak szerbül a gyerekek. A kollégiumi élet önállóságra szoktat, hétfőnként több idő jut kulturális és sportrendezvényekre, a város történelmi nevezetességeinek, emlékhelyeinek megtekintésére, színház- és operalátogatásra, vagy koncerteken, tréningeken, kirándulásokon, a tanulók választása szerinti érdekes előadásokon való részvételre, de bekapcsolódhatnak a diákok a kórusba és a néptáncsoportba is. Az iskola évtizedek óta a *Tabán Hagyományőrző Néptáncsoport* bázisintézménye. A nemzeti identitás fejlesztéséhez a népismeret tantárgy is hozzájárul, de néprajzi ismeretekkel találkoznak a diákok a szerb nyelv és irodalom, valamint a történelem, a földrajz, a rajz, az ének-zene és az osztályfőnöki órák keretében is. A szerb folklór, az anyanyelv és az anyanyelvi irodalom tanulásával is erősödik identitásuk.

Balányi Klára

Az óvoda és az iskola diáktáncosai a színpadon

Olvassa a BARÁTSÁG-ot! Fizessen elő most 2019-re!

Éves előfizetési díj: 3000 Ft (1800 Ft + 1200 Ft postaköltség), félévre: 1500 Ft

A folyóirat előfizethető átutalással:

az Országos Nemzetiségi Önkormányzatok Szövetsége főszámlája,
Barátság folyóirat alszámláján, OTP Bank: 11743057-26413457

e-mail címeink: baratsag@upcmail.hu, eva.mayer@nemzetisegek.hu

honlapunk: <http://nemzetisegek.hu>

Várjuk könyvtárak, iskolák, kisebbségi önkormányzatok, egyesületek, baráti körök jelentkezését!